

Český pedagog F. Jiránek

I v tomto směru sdílel osud profesora Patočky: jeho charakter odolal, pouze jeho srdce vypovědělo předčasně službu. Profesor Karlovy univerzity v Praze, dr. František Jiránek, CSc., chartista a čestný sociální demokrat, podlehl náhle srdečnímu infarktu po několika tvrdých výsleších na StB. Před několika dny, 18. dubna, tomu bylo pět let.

František Jiránek se narodil v Kosicích u Chlumce nad Cidlinou 14. ledna 1914. Středoškolská studia absolvoval v Novém Bydžově, od kvinty pak v Nîmes ve Francii; maturoval v roce 1933. Na filozofické fakultě Karlovy univerzity studoval klasickou filologii, filozofii a psychologii. Už jako student inklinoval k Čs. sociální demokracii a zajímal se zejména o činnost Dělnické akademie. Členem strany se stal v roce 1938 už jako středoškolský profesor v Hranicích. Byl přeložen do Přerova a později do Kladna, kde se stal aktivním pracovníkem Dělnické akademie. Na začátku války učil v Pardubicích, v roce 1944 byl pak totálně nasazen.

Od roku 1946 působil jako středoškolský profesor v Praze, získal doktorát filozofie a vydal několik vědeckých prací.

Únorový puč i pro něho znamenal životní zlom: do KSČ nevstoupil a tudíž už nesměl vyučovat mládež. Po několika let doslova živořil, až se uchytil na podřadném místě v Ústavu pro další vzdělávání učitelů. Teprve počátkem šedesátých let směl přejít na pedagogickou fakultu Karlovy univerzity. Habilitoval se z pedagogické psychologie a v r. 1967 byl jmenován kandidátem věd.

Mohl zase učit... Mezi studenty byl velice populární, scházeli se často i v jeho bytě; s blízcím se Pražským jarem to bylo trpěno. Ve svých diskusích s mladými lidmi se nijak netajil se svým sociálně demokratickým přesvědčením. V podstatě pokračoval - byť za změně-

Prof. František Jiránek (snímek z mladších let)

ných podmínek - ve výchovné práci komunisty zničené Dělnické akademie. Pevně věřil v obnovu Čs. sociální demokracie, a když k tomu za Pražského jara nadešel čas, ve svém okolí v tom smyslu působil a pracoval. V roce 1968 byl jedním z nejpůvodnějších profesorů na filozofické fakultě

Ani invaze a léta reálněsocialistického marasmu prof. Jiránek nezlomila: v lednu 1977 byl jedním z prvních signatářů Charty. Tím začala jeho kalvárie. Přes tvrdý nátlak StB odmítl svůj podpis odvolat. Byl tedy zbaven profesury a poslán do předčasné penze. Další výslechy na StB následovaly, jeden byl obzvláště dlouhý a zlobný pro jeho zdraví. 18. dubna 1977 mu srdce vypovědělo službu. Přestože datum a místo jeho pohřbu nesmělo být zveřejněno, přišlo mu vzdát poslední poctu několik desítek jeho studentů a přátel.

Vzpomínáme muže, který zůstal věren svým zásadám a své cti.

MIRKO JANEČEK